

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova ,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Bordea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 14 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 2ra-1629/23
NR. PIGD 2-22031752-01-2ra-11122023)*

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Recursul este vădit neîntemeiat.
Art. 433 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.
Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a ei.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. – G. Bivol
Curtea de Apel Chișinău, jud. – I. Secrieru, V. Sîrbu, V. Cotorobai

10 septembrie 2025
Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 03 martie 2022, Gheorghe Bordea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, prin care a solicitat încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Minitserului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Gheorghe Bordea prejudiciul material în mărime de 10 000 de lei și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în mărime de 500 000 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de deplasare în mărime de 12 781,56 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei (f. d. 2-13, vol. I).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Gheorghe Bordea și reprezentantul său, avocatul Tatiana Pavlenco au indicat că, prin ordonanța ofițerului superior de urmărire penală al DUP a DGT Sud a Centrului Național Anticorupție, Denis Caranic din 03 noiembrie 2015, s-a dispus începerea urmăririi penale pe faptul depășirii atribuțiilor de serviciu de către persoane publice din cadrul Inspectoratului de Poliție Leova, la reținerea ilegală a automobilului de modelul „Skoda - Favorit”, cu n/î MXG 028, care aparține lui Ion Iftodi.

3. Prin ordonanța ofițerului superior de urmărire penală al DUP a DGT Sud a Centrului Național Anticorupție, Denis Caranic din 04 mai 2016, s-a dispus recunoașterea în calitate de bănuțit a lui Gheorghe Bordea, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal.

4. Prin ordonanța procurorului în Serviciul Sud al Procuraturii Anticorupție, Lilian Lungu din 27 iulie 2016, Gheorghe Bordea a fost recunoscut în calitate de învinuit, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal.

5. Prin ordonanța procurorului în Serviciului Sud al Procuraturii Anticorupție, Lungu Lilian din 27 iulie 2016, s-a dispus aplicarea în

privința învinuitului Gheorghe Bordea a măsurii preventive: obligarea de a nu părăsi localitatea pe un termen de 30 de zile.

6. Prin ordonanța procurorului în Serviciului Sud al Procuraturii Anticorupție, Lilian Lungu din 23 septembrie 2016, s-a dispus schimbarea și completarea acuzării învinuitului Gheorghe Bordea, înaintându-i acuzarea în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal.

7. Iar, prin ordonanța procurorului în Serviciului Sud al Procuraturii Anticorupție, Lilian Lungu din 23 septembrie 2016, s-a dispus aplicarea în privința învinuitului Gheorghe Bordea a măsurii preventive: obligarea de a nu părăsi localitatea pe un termen de 30 de zile.

8. A indicat că, la 06 octombrie 2016, cauza penală de învinuire a lui Gheorghe Bordea, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) din Cod Penal, a fost transmisă spre examinare în Judecătoria Leova, fiind repartizată judecătorului Marian Matcovschi.

9. Prin încheierea din 06 octombrie 2016 a Judecătoriei Leova, s-a dispus numirea spre examinare a cauzei penale pentru examinare în ședința preliminară pentru 24 octombrie 2016, ora 14:00, specificând că, prin încheierea din 24 octombrie 2016 a Judecătoriei Leova, s-a dispus aplicarea față de Gheorghe Bordea, a măsurii preventive: obligarea de nepărăsire a localității, pe un termen de 30 de zile, iar ulterior au avut loc mai multe ședințe judiciare.

10. Prin încheierea din 02 martie 2017 a președintelui Judecătoriei Cimișlia, s-a dispus redistribuirea cauzei penale de învinuire a lui Gheorghe Bordea, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal, altui judecător spre examinare, specificând că, ulterior, cauza penală de învinuire a lui Gheorghe Bordea, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal, a fost repartizată spre examinare judecătorului Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, Petru Vacula.

11. Iar, prin încheierea din 13 iunie 2018 a președintelui Judecătoriei Cimișlia, s-a dispus redistribuirea cauzei penale de învinuire a lui Gheorghe Bordea, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal, altui judecător spre examinare.

12. A indicat că, la 13 iunie 2018, cauza penală de învinuire a lui Gheorghe Bordea, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal, a fost repartizată spre examinare judecătorului Dumitru Cherdivară.

13. Prin ordonanța procurorului în Serviciului Sud al Procuraturii Anticorupție Lilian Lungu din 15 octombrie 2018, s-a dispus schimbarea și

completarea acuzaării învinuitului Gheorghe Bordea, înaintându-i acuzaarea în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal.

14. Conform acuzației concretizate și nou modificate, Gheorghe Bordea a fost învinuit de faptul că, potrivit prevederilor art. 123 alin. (2) din Codul penal persoană publică, deținând funcția de inspector al Serviciului supraveghere tehnică și accidente rutiere al Secției securitate publică a Inspectoratului de poliție Leova a IGP a MAI, numit în funcția dată conform ordinului nr. 556ef, din 31 iulie 2015 emis de către șef adjunct al IGP a MAI, folosindu-se intenționat de situația sa de serviciu, la 06 octombrie 2015, aflându-se în or. Iargara, r. Leova, fiind în exercițiul funcției sale, acționând intenționat, având ca atribuții de serviciu conform fișei de post cu care a luat cunoștință la 05 august 2015, să cunoască perfect actele normative de bază și ordinele MAI și IGP ce reglementează activitatea de serviciu, să cunoască perfect obligațiunile de serviciu, contrar prevederilor art. 22 alin. (l), lit. a), b), d), f) a Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008, conform cărora funcționarul public este obligat să respecte Constituția Republicii Moldova, legislația în vigoare, să respecte cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor, să îndeplinească cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu, să respecte normele de conduită profesională prevăzute de lege, să respecte regulamentul intern.

15. Contrar prevederilor art. 4 a Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012 potrivit căruia activitatea Poliției se desfășoară exclusiv în baza și pentru executarea legii, în interesul persoanei, al comunității și în sprijinul instituțiilor statului, pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale și demnității umane, prevăzute în Declarația universală a drepturilor omului, în Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în Codul european de etică al poliției și în alte acte internaționale, în conformitate cu principiile legalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, imparțialității și nediscriminării, controlului ierarhic permanent, răspunderii personale și profesionalismului, transparenței, contrar prevederilor Codului de etică și deontologic al polițistului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 481 din 10 mai 2006.

16. Contrar prevederilor art. 439 din Codul Contravențional unde este stipulat că, vehiculul al cărui conducător a fost înlăturat de la conducere este reținut și, dacă nu poate fi predat proprietarului, posesorului sau reprezentantului lor, este adus la stația de parcare specială sau la subdiviziunea de poliție cea mai apropiată de locul constatării

contravenției, vehiculul poate fi adus la stația de parcare specială sau pe teritoriul subdiviziunii de poliție și în cazul în care: a) Staționarea lui poate genera un pericol iminent pentru interesul public; b) a fost lăsat într-un loc interzis pentru parcare, faptul aducerii vehiculului la stația de parcare specială sau pe teritoriul subdiviziunii de poliție se consemnează într-un proces-verbal, în care se indică: a) tipul, modelul vehiculului, numărul de înmatriculare, numerele de identificare ale agregatelor marcate, defectele și deteriorările lui vizibile; b) numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei care a decis aducerea vehiculului la parcare și care a organizat aducerea; c) temeiul de fapt și temeiul juridic care au determinat aducerea vehiculului; d) denumirea (numele), sediul (domiciliul), numărul de telefon al persoanei care a organizat (a efectuat) aducerea vehiculului la parcare; e) adresa parcării; f) data și ora încheierii procesului-verbal; g) numele, prenumele, funcția și semnătura persoanei care a luat în primire vehiculul la parcare, procesul-verbal se încheie în 4 exemplare: un exemplar rămâne la persoana care a decis aducerea vehiculului la parcare, al doilea exemplar se remite persoanei care a organizat aducerea, al treilea exemplar se înmânează persoanei care a luat în primire vehiculul la parcare, iar cel de-al patrulea exemplar se înmânează proprietarului sau posesorului de vehicul ori i se expediază recomandat la domiciliu, despre aducerea vehiculului la parcare, agentul constatator informează neîntârziat serviciul de gardă al poliției, vehiculul parcat se restituie proprietarului, posesorului sau reprezentantului lor legal imediat după înlăturarea temeiurilor pentru aducerea la parcare prevăzute la alin. (1) și (2), în temeiul hotărârii cu privire la contravenție, cheltuielile de aducere și de staționare a vehiculului la parcare sânt suportate de contravenient, pentru deteriorările cauzate vehiculului în timpul aducerii la parcare sau în timpul staționării lui la parcare răspunde agentul constatator, în cazul indicat la alin. (2) lit. b), folosirea vehiculului poate fi interzisă și prin ridicarea tăblițelor cu numărul de înmatriculare, în acest caz, prevederile alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

17. A specificat că depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor sale acordate prin lege, ilegal a reținut și a parcat pe teritoriul IP Leova autoturismul de model „Skoda- Favorit”, cu numărul de înmatriculare MXG 028, ce aparține cu drept de proprietate lui Ion Iftodi locuitor al s. Borogani, r. Leova, motivul fiind conducerea mijlocului dat de transport fără actele permise privind conducerea lui cât și a actelor automobilului menționat, iar ca consecință a acțiunilor sale și executării intenționate necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu, au fost cauzate daune în proporții considerabile lui Ion Iftodi, precum și intereselor

publice, în urma încălcării dispozițiilor actelor normative menționate, subminării imaginii organelor și instituțiilor publice, a activității și sarcinilor instituției poliției, afectarea nemijlocită a reputației organelor de poliție, specificând că, Gheorghe Bordea a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal, individualizată prin „săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice”.

18. Tot Gheorghe Bordea este acuzat de faptul că, fiind potrivit prevederilor art. 123 alin. (2) din Codul penal, depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor sale acordate prin lege, fără întocmirea corespunzătoare a unui proces-verbal, ilegal l-a înlăturat de la conducerea mijlocului de transport de model BMW 524, cu numărul de înmatriculare XXXX, pe Gheorghe Puzderi, cât și a ridicat automobilul în cauză, motivul fiind defecțiunile tehnice la sistemul de iluminare a automobilului dat, iar ca consecință a acțiunilor sale și executării intenționate necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu, au fost cauzate daune în proporții considerabile lui Gheorghe Puzderi precum și intereselor publice, în urma încălcării dispozițiilor actelor normative menționate, subminării imaginii organelor și instituțiilor publice, a activității și sarcinilor instituției poliției, afectarea nemijlocită a reputației organelor de poliție.

19. Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Oficiul Nord, Anatolie Ciuleacu din 13 noiembrie 2020, s-a renunțat integral la învinuirea înaintată lui Gheorghe Bordea, de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal, din motiv că faptele comise de către acesta, nu întrunesc elementele infracțiunii.

20. Astfel, prin sentința irevocabilă din 12 februarie 2021 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, Gheorghe Bordea, învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul Penal, a fost achitat, din motiv că faptele acestuia nu întrunesc elementele infracțiunilor incriminate.

21. În legătură cu examinarea cauzei penale reclamantul a avut de suportat și alte cheltuieli și anume cheltuielile legate de serviciile acordate de către avocat pe parcursul atât a urmăririi penale, cât și a examinării cauzei în instanțele judecătorești, proces care a durat o perioadă aproape de 5 ani și jumătate, specificând că, a achitat pentru serviciile de asistență juridică suma de 10 000 de lei, conform bonurilor de plată anexate la prezenta cerere de chemare în judecată, iar pentru deplasarea la organul de urmărire penală, Procuratura Anticorupție, Oficiul Sud, precum și pentru

deplasarea în ședințele judiciare la Judecătoria Cimișlia, sediul Leova, pentru perioada 03 noiembrie 2015 - 12 februarie 2021, reclamantul Gheorghe Bordea a avut de suportat cheltuieli pentru deplasare, și anume pentru procurarea combustibilului, în total fiind cheltuită suma de 12 781,56 de lei, cheltuieli care de asemenea urmează a fi puse în sarcina statului, dat fiind faptul că au fost suportate anume în legătură cu investigațiile penale, și examinarea cauzei penale în instanța de judecată, unde procurorul în cele din urmă a renunțat la învinuire, din motiv că fapta lui Gheorghe Bordea nu întrunește elementele infracțiunilor.

22. Suma de 500 000 de lei solicitată cu titlu de prejudiciul moral rezultă din caracterul faptei infracționale incriminate, perioada urmăririi penale și cercetării judecătorești a cauzei penale, gradul suferințelor morale suportate și privarea pentru o perioadă enormă de timp de aproape 6 ani din data de 03 noiembrie 2005 – 12 februarie 2021, de posibilitatea și dreptul de a duce un mod normal de viață, specificând că, a fost afectat enorm și de aplicarea în privința sa a măsurii preventive în formă de obligație de nepărăsire a localității, care și-a produs efectele începând cu data aplicării ei, adică pentru perioadele 27 iulie 2016 – 26 august 2016, 23 septembrie 2016 – 23 octombrie 2016, și 24 octombrie 2016 – 23 noiembrie 2016, având în vedere că cauza penală de învinuire a reclamantului a durat doar în cadrul urmăririi penale și în instanța de judecată, o perioadă îndelungată de timp de aproape 6 ani.

23. În cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești a cauzei penale în privința lui Gheorghe Bordea, s-a admis o imixtiune gravă în viața privată a reclamantului și a familiei acestuia, prin ridicarea tuturor actelor din baza de date de evidență a populației „Registru”, prin accesarea informației de referință la activitatea de serviciu a acestuia în calitate de colaborator al organelor de poliție, ceea ce l-a remarcat și i-a afectat onoarea și demnitatea profesională în calitate de colaborator al organelor de ocrotire a normelor de drept, fiindu-i adusă o daună morală enormă.

24. În drept, reclamantul și-a întemeiat pretențiile în temeiul art. 20, 53 din Constituția RM, art. 39 alin. (7), 85 alin. (1), lit. 1), 166 din Codul de procedură civilă, art. 2007, 2043 din Codul civil, art. 524, 525 din Codul de procedură civilă, art. 3, 11 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

25. Prin hotărârea din 16 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul

Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Bordea. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiție al Republicii Moldova în beneficiul lui Gheorghe Bordea suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și sumă de 12 041,76 de lei cu titlu de cheltuieli pentru deplasarea, în total în sumă de 72 041,76 de lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate (185, 190-207, vol. I).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

26. La 20 februarie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat apel nemotivat (f. d. 188, vol. I) împotriva hotărârii din 16 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, iar la 29 mai 2023, a prezentat apelul motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe în partea admiterii parțiale, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, prin care cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Bordea să fie respinsă, ca neîntemeiată, cu titlu secundar modificarea hotărârii instanței de fond în sensul diminuării sumelor corespunzător sumelor acordate în cauze similare de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului și de către instanțele judecătorești naționale (f. d. 216-225, vol. I).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

27. Prin decizia din 14 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea din 16 februarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f. d. 7, 8-24, vol. II).

28. Fiind investită cu judecarea cauzei, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel raportate la materialele cauzei, instanța de apel a considerat că instanța de fond a concluzionat just că la caz, este reparabil prejudiciul moral cauzat lui Gheorghe Bordea în urma tragerii ilegale la răspundere penală. Or, prin sentința din 12 februarie 2021 a Judecătorei Cimișlia, sediul Central, definitivă și irevocabilă, Gheorghe Bordea a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

29. Prin urmare, instanța de apel a respins ca nefondate argumentele invocate în apel de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova precum în speță nu au fost întrunite condițiile speciale prevăzute de Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 pentru repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile

ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

30. Or, art. 10 din Legea menționată prevede expres că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

31. De asemenea, este neîntemeiat și argumentul apelantului precum că nu s-a constatat existența unei fapte ilicite, deoarece caracterul ilegal al acțiunilor organului de urmărire penală se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere.

32. Prin urmare, instanțele de judecată ținând cont de faptul că Gheorghe Bordea a fost achitat prin hotărâre judecătorească irevocabilă, acesta are dreptul la repararea prejudiciului conform Legii nr.1545 din 25 februarie 1998.

33. Instanța de apel a considerat că suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, încasată de către instanța de fond, este echitabilă și în măsură de a-i atenua lui Gheorghe Bordea, suferințele cauzate.

34. Totodată, instanța de apel a reținut că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, lui Gheorghe Bordea i-a fost incriminată o infracțiune mai puțin gravă, pentru care este prevăzută pedeapsă cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

35. La fel, instanțele de judecată au ținând cont de durata examinării cauzei penale, de 06 octombrie 2016 - 12 februarie 2021, precum și de rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea apelantului, chiar dacă nu a condus la condamnarea acestuia.

36. Astfel, pornirea cauzei penale a afectat imaginea și demnitatea lui Gheorghe Bordea, care exercita profesia de inspector al Serviciului supraveghere tehnică și accidente rutiere al Secției securitate publică a Inspectoratului de poliție Leova a IGP a MAI.

37. Având în vedere principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, instanța de apel a considerat că suma de 50 000 de lei va constitui o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul cauzat intimatului.

38. Cât privește prejudiciul material suportat de Gheorghe Bordea manifestat prin cheltuielile de asistență juridică acordate în cadrul procesului penal, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Gheorghe Bordea suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu material.

39. Potrivit art. 7 din legea nr.1545 din 25 februarie 1998, în cazurile menționate la art. 3 alin. (1) lit. e) și g), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: sumele plătite de ea pentru asistența juridică și cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

40. Conform bonului de plată nr. 211850 din 07 februarie 2022 (f. d.18 vol. I) se confirmă achitarea serviciilor juridice de către reclamantul/intimat Gheorghe Bordea în mărime de 10 000 de lei.

41. Pornind de la practica CtEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

42. Astfel, având la bază criteriile de stabilire a cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel a conchis că suma de 10 000 de lei, încasată de prima instanță, este reală, necesară și rezonabilă.

43. La fel, instanțele de judecată au reținut că Gheorghe Bordea a probat suportarea cheltuielilor de transport/deplasare pe parcursul urmăririi penale și examinării în instanța de judecată, fapt confirmat prin bonurile fiscale în sumă totală 12 041,76 de lei (f. d.16, vol. I).

44. În circumstanțele expuse, instanța de apel consideră că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia de a admite parțial cerere de chemare în judecată depusă de Gheorghe Bordea.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

45. La 20 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f. d. 27-31-verso) și respectiv la 21 noiembrie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei din 14 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată depusă de Gheorghe Bordea, cu emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii sau modificarea hotărârii instanței de fond în partea încasării prejudiciului moral, precum și a cheltuielilor de judecată, în sensul diminuării sumelor

acordate în cauze similare de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului și de către instanțele judecătorești naționale (f. d. 39-46, vol. II).

SOLICITAREA RECURENTULUI Ministerul Justiției al Republicii Moldova

46. În motivarea recursului, recurentul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a invocat prevederile art. 432 alin. (1) lit. a), b), e) din Codul de procedură, care reglementează că recursul poate fi admis dacă interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție, precum și în cazul în care decizia contestată este arbitrară și/ori se bazează în mod determinat pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

47. Art. 434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

48. Completul de judecată conchide că recurenta, s-a conformat prevederilor art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă și a depus în termen recursul, or, copia deciziei motivate a fost expediată în adresa recurentului Ministerului Justiției al Republicii Moldova la 17 octombrie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 25, vol. II), iar cererea de recurs a fost depusă la 20 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice și respectiv la 21 noiembrie 2023 (f. d. 27-31-verso, 39-46, vol. II).

49. La 20 mai 2024, în adresa părților a fost expediat copia recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data primirii corespondenței, fapt ce se confirmă prin scrioarea de expediere anexată la materialele dosarului (f. d. 64, vol. II).

50. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, părțile nu au făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

51. Art. 433 alin. (1) lit. (f) din Codul de procedură civilă

(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: f) recursul este vădit neîntemeiat.

52. Art. 432 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

53. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

54. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea/ inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

55. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

56. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece

testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

57. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

58. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă.

59. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

60. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

61. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

62. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

63. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

64. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca fiind inadmisibil.

65. Ținând cont de cele expuse *supra* și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. f), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva deciziei din 14 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni